

रूपा गाउँपालिका कास्कीको आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को बजेट वक्तव्य, २०८३

रूपा गाउँपालिका

Rupa Rural Municipality

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

Office of the Rural Municipal Executive

रूपाकोट, कास्की

Rupakot, Kaski

गण्डकी प्रदेश नेपाल

Gandaki Province Nepal

मिति: २०८३ असार ०९ गते मंगलबार

गाउँपालिका अध्यक्षज्यू,

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू,

सम्पूर्ण गाउँसभा सदस्यज्यूहरु,

राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु,

शिक्षक, सुरक्षाकर्मी, पत्रकार एवम् रूपाबासी आमाबुवा दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरु

१. नेपालको संविधानको धारा २३० बमोजिम रूपा गाउँपालिका, कास्कीको उपाध्यक्षको रूपमा सम्मानित गाउँसभामा आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।
२. यस अवसरमा लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था स्थापनाका लागि विभिन्न समयमा भएका ऐतिहासिक क्रान्ति, ससस्त्र आन्दोलन लगायतका विभिन्न आन्दोलनमा आफ्नो प्राणको आहुति दिनुहुने ज्ञात-अज्ञात अमर सहिदहरुप्रति श्रद्धा सुमन अर्पण गर्दछु । घाइते योद्धा र बेपत्ता नागरिकहरुप्रति उच्च सम्मान तथा परिवारप्रति गहिरो सहानुभूति प्रकट गर्दछु ।
३. नेपालको संविधानले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मुल संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी ३ तहको हुने तथा राज्य शक्तिको प्रयोग तीनै तहले संविधान र कानून बमोजिम गर्ने व्यवस्था गरेको छ । नेपालको संविधानको धारा ५९ र ६० मा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्रको आर्थिक अधिकार सम्बन्धि विषयमा कानून बनाउने, वार्षिक बजेट निर्णय गर्ने नीति तथा योजना तयार गर्ने, त्यसको कार्यन्वयन गर्ने तथा आफ्नो आर्थिक अधिकार क्षेत्र भित्रको विषयमा कर लगाउने र ती स्रोतहरुबाट राजस्व उठाउन सक्ने व्यवस्था गरेको छ ।
४. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्रको विषयमा स्थानीय तहको विकासको लागि आवधिक वार्षिक रणनीतिक विषय, क्षेत्रगत मध्यकालिन खर्च संरचना तथा दिर्घकालीन योजना बनाई लागु गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ । अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्था ऐन, २०७४ ले सार्वजनिक खर्चको अनुमानित विवरण तयार गर्ने, मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्ने, आवश्यकताको प्रक्षेपण गर्ने, गाउँपालिकाको आर्थिक सामाजिक शासकीय व्यवस्थामा प्रभावकारीता ल्याउन नीतिगत मार्गदर्शन गर्ने लगानीको माध्यमबाट विकासका आयामहरुमा थप फराकिलो बनाई आर्थिक विकासमा टेवा पुऱ्याउने साधनको रूपमा यो बजेटलाई लिएको छ । विकास र सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाउनु आजको आवश्यकता हो साथै श्रोतसाधन र आवश्यकताहरुको बीचमा तालमेल गराई कार्यक्रमलाई प्रभावकारी पारदर्शी अर्थपूर्ण बनाउनु हामी सबैको साझा जिम्मेवारी र कर्तव्य हो । यस कदममा सम्पूर्ण गाँउसदस्यहरुको साथ सहयोग तथा सद्भावको अपेक्षा गरेको छु ।
५. आगामि आर्थिक वर्षमा बजेटलाई स्थानीय उत्पादनमा जोड, स्थानीय स्रोत र साधनको उच्चतम प्रयोग, सिपमुलक तालिमद्वारा मानव संसाधनको विकास गरी उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि तर्फको बजेटको रूपमा प्रस्तुत गरेको छु ।
६. रूपा गाउँपालिकाको विकास निर्माणलाई अगाडि बढाउने तथा गाउँपालिकाको अर्थव्यवस्थालाई गतिशील तुल्याउँदै गाउँपालिकाको दिर्घकालीन सोच रूपाको पहिचान: सबै क्षेत्रमा समृद्धिको अभियान लाई सार्थक तुल्याउने अपेक्षा गरेको छु ।
७. नेपालको संविधानमा व्यवस्था भएअनुरूप सङ्घीयताको प्रादुर्भावसँगै स्थानीय तह सदस्य निर्वाचन, २०७९ सम्पन्न भई स्थानीय तहमा दोस्रो कार्यकाल निर्वाचित भएको चार वर्ष अवधि पुरा भएको छ । यसबाट

जनतामा नयाँ उत्साहको सञ्चार हुनुका साथै संविधान कार्यान्वयन एवं सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र संस्थागत गर्न महत्वपूर्ण योगदान पुगेको छ ।

८. आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको संघीय लोकतान्त्रिक राज्य प्रणाली, नेपाल सरकार, गण्डकी प्रदेश सरकार, रूपा गाउँपालिकाका कानून, आवधिक योजना, दिगो विकासका लक्ष्य, मध्यमकालीन खर्च संरचना र गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमलाई आधार मानेको छु ।
९. मुलुकको अर्थतन्त्रमा देखिएका समस्या एवम् चुनौतीलाई सम्बोधन गर्दै अर्थतन्त्रलाई गतिशिल बनाउने, नीजि क्षेत्रको मनोबल उच्च पार्ने र रूपाको सबल अर्थतन्त्र निर्माण गर्नेतर्फ आगामी आर्थिक वर्षको बजेट निर्देशित गरेको छु ।
१०. आमजनताको विकास र समृद्धिको चाहनालाई सम्बोधन गर्ने तथा सीमान्तकृत तथा पछाडि परेका वर्ग, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गहरूलाई आर्थिक लाभको पहुँचमा पुऱ्याउने तर्फ बजेट तथा कार्यक्रम लक्षित गरेको छु ।
११. बजेट निर्माणका क्रममा बुद्धिजीवी, समाजसेवी, राजनीतिक दल, विषयगत समिति तथा सरोकारवालाहरूसँग परामर्श तथा टोल बस्तीका योजना सङ्कलन गरी अर्थतन्त्रमा देखिएको विद्यमान चुनौतीको सामना तथा गाउँपालिकाको सीमित स्रोत साधनका बाबजुद जनताका असीमित अपेक्षाहरूलाई सम्बोधन गर्ने प्रयत्न गरेको छु ।
१२. संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित ससर्त अनुदान कार्यक्रम, समपुरक अनुदान, विशेष अनुदान, समानीकरण अनुदान र सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रममा प्राप्त हुने अनुदानलाई हस्तान्तरित भए वमोजीम सम्बन्धित कार्यक्रममा खर्च हुने गरी व्यवस्था मिलाएको छु ।

अध्यक्ष महोदय,

अब, म चालु आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को हालसम्मको संक्षिप्त वित्तीय प्रगति विवरण प्रस्तुत गर्दछु ।

१३. चालु आर्थिक वर्षको वार्षिक बजेट शंसोधित अनुमान रु ५० करोड ०८ लाख ९७ हजार रुपैयाँ मात्र रहेकोमा जम्मा आय तर्फ ४२ करोड ०८ लाख १९ हजार रुपैयाँ गाउँपालिकाको संचित कोषमा प्राप्त भएको छ । जुन कुल लक्ष्यको जम्मा ८४ दशमलव ०१ प्रतिशत हुन आँउछ ।

१४. चालु खर्च तर्फ ३४ करोड १४ लाख ८६ हजार रुपैयाँ व्यय अनुमान गरिएकोमा हालसम्म रु. २१ करोड ६५ लाख ४० हजार रुपैयाँ खर्च भएको छ ।

१५. पूँजीगत खर्च तर्फ रु. १५ करोड ९४ लाख ११ हजार रुपैयाँ विनियोजन भएकोमा हालसम्म ५ करोड ३१ लाख २१ हजार रुपैयाँ खर्च भएको छ । हाल सम्मको औषत वित्तीय प्रगति ५३ दशमलव ८३ प्रतिशत रहेको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को बजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकता प्रस्तुत गर्दछु ।

बजेटका उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

- क) अर्थतन्त्रलाई गतिशिल बनाउन स्थानीय उत्पादन र उत्पादकत्वमा जोड दिई उत्पादित बस्तुको विविधिकरण बजारीकरण तथा औद्योगिकीकरण गर्ने ।

- ख) सुशासन, विकास र समृद्धि हासिल गर्न जोड दिँदै सार्वजनिक खर्चमा पारदर्शिता, मितव्ययिता र उत्तरदायित्व कायम गरी सरकारी खर्चको उपादेयता बढाउने ।
- ग) उत्पादनमा आधारीत अनुदान कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ लागु गरिने ।
- घ) उपलब्ध स्रोत र साधनको उचित परिचालन गर्दै प्राप्त प्रतिफलको न्यायोचित वितरण सुनिश्चित गर्ने ।
- ङ) स्थानीय सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाई संघीयता कार्यान्वयन र सुदृढीकरण गर्ने ।
- च) संघ तथा प्रदेश सरकारको बलियो आधारका रूपमा स्थानीय सरकारको भूमिका थप प्रभावकारी बनाउने ।
- छ) आर्थिक-सामाजिक र भौतिक पूर्वाधारहरूको विकास तथा निर्माणलाई तिव्रता दिने ।
- ज) संघ तथा प्रदेश सरकारहरूका बिचमा सुमधुर सम्बन्ध कायम गरी समन्वय र अन्तरसम्बन्धलाई सुदृढ तुल्याउने ।

माथि उल्लिखित उद्देश्य हासिल गर्न देहायअनुसारका क्षेत्रगत प्राथमिकता निर्धारण गरेको छु ।

- क) कृषि, ऊर्जा र पर्यटन क्षेत्रको विकास,
- ख) लगानी प्रवर्द्धन तथा औद्योगिक विकास,
- ग) सामाजिक क्षेत्रको विकास र सामाजिक सुरक्षा, गुणस्तरीय भौतिक पूर्वाधार निर्माण,
- घ) स्वास्थ्य क्षेत्रको विकास तथा सुदृढीकरण,
- ङ) भौतिक पूर्वाधार विकासमा जोड,
- च) डिजिटल तथा नवपर्वतनशिल स्थानीय विकास,
- छ) वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन र विपद व्यवस्थापन, मानव संसाधन विकास र रोजगारी सिर्जना,
- ज) सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई गुणस्तरीय, पारदर्शी, सर्वसुलभ, समावेशी र प्रविधिमैत्री बनाई नागरिकको पहुँच अभिवृद्धि ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आर्थिक वर्षको बजेटका मुख्य मुख्य क्षेत्रगत कार्यक्रम र विनियोजन प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

आर्थिक विकास तर्फ रकम रु ४ करोड ४० लाख विनियोजन गरेको छु ।

कृषि सेवा तर्फ

- १६. **मेहनती कृषकको हात : गाउँपालिकाको साथ** भन्ने मुल नारालाई चरितार्थ गर्न कृषि तथा पशुपालनमा आत्मनिर्भर हुनका लागि बेरोजगार युवाहरूलाई कृषि पेसामा प्रोत्साहन गरी आयआर्जनमा जुटाउन गरीबी निवारणका लागि एकिकृत कृषि विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्न १ करोड ८० लाख विनियोजन गरेको छु ।
- १७. गाउँपालिकाको मौरी प्रवर्द्धन कार्यक्रमले रूपाली कैयौँ युवाहरूलाई स्व-रोजगार बनाउन, निर्बाहमुखी कृषि पद्धतिलाई आधुनिक प्रविधिमैत्री एवम् व्यावसायिक कृषि प्रणाली तर्फ उन्मुख गर्न, कृषकहरूलाई उत्पादन, प्रविधि र बजारसँग जोडेर व्यावसायिक कृषक बनाइ आयआर्जनमा वृद्धिका साथै आर्थिक समृद्धि हासिल गरी उत्पादनमा आधारित अनुदान, घुम्ती एकीकृत कृषि प्रसार कार्यक्रम, मिनिक्विट वितरण कार्यक्रम, कृषि प्राविधिक मार्फत घुम्ती बाली उपचार शिविर, आइ.पि.एम कार्यक्रम तथा कृषक पाठशाला र कृषि, संकलन केन्द्र र कृषि एम्बुलेन्स रैथाने कृषि बाली बस्तुहरूको संरक्षण, सम्बर्द्धन र लोपोन्मुख रैथाने बाली प्रवर्द्धनको लागि सामुदायिक विउ बैंकको, स्थापना घुम्ती कृषि उपज हाटबजार सञ्चालन जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन, लसुन, प्याज, वेसार, टिमुर, हलेदो लगायतका मसलाजन्यबाली

लगाउन प्रोत्साहन गर्नु लागि आर्थिक विकास तथा किसान APP सञ्चालन गर्न कृषि क्षेत्र तर्फ जम्मा २ करोड ५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

पशु सेवा

१८. रूपा गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्था पशुपालनमैत्री भएको र यस क्षेत्रका अधिकांश जनताहरू पशुपालनमा आवद्ध भएकाले युवाहरूलाई आयआर्जनमा जोड्ने हेतुले कृषि तथा पशुपालनमा आवद्ध गराइ, स्वरोजगार अभिवृद्धि गरी दुध तथा पशुजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाइ वढी उत्पादनलाई विदेशमा निर्यात तथा बजारीकरणको व्यवस्थापन मिलाउन उत्पादनमा आधारित दुधमा अनुदान सञ्चालन गर्न, गाउँपालिका स्तरीय घाँसको स्रोत केन्द्र स्थापना गरी साइलेज उद्योग सञ्चालन गर्न, उत्पादनमा आधारित अनुदान कृषकसँग घुम्ती भेटघाट कार्यक्रम सञ्चालन गर्न, रूपा गाउँपालिका भरिका सम्पूर्ण गाई, भैसी र गोरुहरूमा निशुल्क बीमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न, दुध उत्पादनमा वृद्धि आत्मनिर्भर बनाउने कार्यक्रम सञ्चालन महामारी रोगको प्रकोप नियन्त्रणमा पुर्ण खोप कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न, दुध, अण्डा, माछा, मासुको उत्पादन उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्न कृत्रिम तथा प्राकृतिक गर्भाधानको माध्यमद्वारा रूपा गाउँपालिकाभित्रका गाइ र भैसी लाई निशुल्क नख सुधार कार्यक्रम सञ्चालनको लागि दीर्घकालीन कृषि रणनीतिक योजना निर्माण, साइलेज उद्योग सञ्चालन, कृषकहरूको माग बमोजिम साझेदारी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी समृद्ध रूपाको उद्देश्य पुरा गर्न को लागि आर्थिक विकासको पशु सेवा क्षेत्र तर्फ रकम रु ७८ लाख ८० हजार विनियोजन गरेको छु ।

पर्यटन

१९. रूपा गाउँपालिका कास्कीको पर्यटन प्रवर्धनका लागि सम्भावना बोकेको रोयल ट्रेक लगायतका विभिन्न पुर्वाधारको विकास तथा स्तरोन्नती गर्न धार्मिक रूपमा अलौकिक तरिकाले उत्पत्ति भइ सम्पूर्ण सनातनीको आस्थाको केन्द्रका रूपमा विकास भएको रूपाको जलदेवीलाई संरक्षण र संवर्धन गरी धार्मिक पर्यटन विकासका गर्न प्राकृतिक चिनारीलाई सिङ्गार गरी रूपाका महत्वपूर्ण पहिचानको क्षेत्रहरूको रूपमा विकास गर्न नक्सान तथा बोर्ड राखिने र पर्यटन प्रवर्धनका गर्न, पर्यटकीय स्थानहरूको स्तरउन्नति तथा पौराणिक मठ, मन्दिर, मस्जिद, गुम्बाको संरक्षण गर्दै बर पिपलको संरक्षणका लागि एक वडा एक चौतारी, एक वडा एक पोखरी जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्न, होमस्टे सञ्चालन र प्रवर्धनमा जोड दिन तथा रूपा गाउँपालिका वडा नं ६ को भंगारामा पर्यटन प्रवर्धनको सम्भाव्यतालाई मध्येनजर गरी झरना निर्माणको लागि सम्भाव्यता अध्ययन जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्नको लागि आर्थिक विकासको पर्यटन सेवा क्षेत्र तर्फ आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सिँचाइ क्षेत्र तर्फ

२०. गाउँपालिकाभित्र रहेका कृषियोग्य भूमिहरूमा सिँचाइ सुविधा विकास र विस्तारको लागी संघ सरकार र गण्डकी प्रदेश सरकारसँगको समन्वय समेत हुने गरि कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

अध्यक्ष महोदय,

सामाजिक विकास तर्फ रकम रु १९ करोड ४३ लाख २० हजार विनियोजन गरेको छु ।

स्वास्थ्य सेवा

२१. स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गत रोग लाग्नभन्दा पहिल्यै स्वास्थ्य परीक्षण गरी हुनसक्ने संघीन रोगबाट बच्न स्क्रिनिङ मेसिन सहितको स्वास्थ्य सेवा, विशेषज्ञ सहित दाँतको उपचार सेवा विस्तार गरिने, स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रममा विमामा लाग्ने दस्तुरमा पहेलो कार्ड बाहेक अपाङ्गहरूको लागि १०० प्रतिशत र सेतो कार्ड बाहेक अपाङ्गहरूको लागि ७५

प्रतिशत छुट प्रदान गर्न महिला हरुको पाठेघरको मुखको क्यानसरको निःशुल्क परीक्षणको सेवा निःशुल्क विशेषज्ञ सहितको स्वास्थ्य शिविर सुरक्षित प्रसुति सेवा, गाउँपालिकालाई क्षयरोगमुक्त बनाउने र क्षयरोग सङ्क्रमित बिरामीको उपचारको गर्ने, निःशुल्क एकतर्फी एम्बुलेन्स सेवा कुपोषित वच्चाहरुको सुधारका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्न, सरुवा रोग, किटजन्य रोग, जलवायु परिवर्तन र रोग तथा महामारी नियन्त्रणलगायत विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका एकीकृत उपायहरु अवलम्बन गर्न नसर्ने रोगहरुको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि व्यक्ति, परिवार, समाज तथा निकायलाई जिम्मेवार बनाउँदै एकीकृत स्वास्थ्य प्रणालीको विकास तथा विस्तार, जस्ता नागरिक मैत्री कार्यक्रम सञ्चालनको लागि ३ करोड ४३ लाख विनियोजन गरेको छु।

शिक्षा

शिक्षा क्षेत्रको लागि रकम रु १५ करोड २४ लाख १७ हजार विनियोजन गरेको छु।

२२. रूपा गाउँपालिकाभिन्न सञ्चालित सामुदायिक विद्यालय मध्ये मेगा नमुना विद्यालय सञ्चालन गरी शिक्षामा सुधार गर्न, प्रधानाध्यापक, शिक्षक तथा कर्मचारीहरुको क्षमता विकास, विषयगत सिकाइ समूह परिचालन, परीक्षा तथा मूल्याङ्कनलाई प्रभावकारी बनाइ, शैक्षिक कार्यपत्रो, शिक्षक डायरी, अङ्ग्रेजी माध्यमका पाठ्यपुस्तक, स्थानीय पाठ्यक्रममा आधारित पाठ्यपुस्तक, अनुगमन मूल्याङ्कन, राष्ट्रपति रनिड शिल्ड प्रतियोगिता सञ्चालन, विपन्न छात्रवृत्ति, अभिभावक शिक्षक अन्तर्क्रिया तथा प्राविधिक शिक्षाका लागि कार्यक्रम कार्यान्वयन गरी दक्ष शैक्षिक जनशक्ति उत्पादनका लागि शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु।

२३. आधारभूत तथा माध्यमिक तहका स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत अनुदानका शिक्षक, बालविकास सहजकर्ता एवम् विद्यालय कर्मचारीका लागि तलब भत्ताका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु

लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरण तर्फ

२४. जेष्ठ नागरिक, महिला, बालबालिका, जनजाति, बोटे, जलारी, सहिद, वेपत्ता परिवार, अपाङ्ग, मुस्लिम, कुमाल लगायतका पछाडि परेको जातजाति तथा वर्गको सशक्तीकरण तथा सुरक्षाका लागि लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण तर्फ रु ५६ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।

२५. गाउँपालिकाभिन्न अपाङ्गता परिचयपत्र प्राप्त गरेका अपाङ्ग व्यक्तीहरुले स्वास्थ्य बिमा गर्न रूपाकोट अस्पतालमा पहिलो सेवा केन्द्र राखेमा स्वास्थ्य बिमामा अनुदानको व्यवस्थाको लागी आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।

२६. लक्षित वर्ग तथा सुत्केरीसँग उपाध्यक्षसँग कार्यक्रम, मनोपरामर्श तथा सचेतना, आत्महत्या र लागुऔषध दुर्व्यसनी निरुत्साहन लगायत विभिन्न दिवसीय कार्यक्रमको लागी आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।

२७. "छोरी काखामा: बचत खातामा": नाराका साथ रूपाकी छोरी कार्यक्रमको समेत प्रारम्भ गर्नको लागी रु ७ लाख विनियोजन गरेको छु।

२८. महिला, बालबालिका तथा लक्षित बर्गहरुको जीवनस्तर सुधारका लागि ब्यवसायिक उत्पादनमा आधारित एक वडा एक घरेलु उद्योग स्थापनाको लागी आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।

२९. गाउँपालिकाका नागरिकको स्वास्थ्य सेवालार्ई ख्याल गर्दै गाउँपालिकाबाटै सेवा प्रवाह गर्न स्थापना गरिएको रूपाकोट अस्पतालको व्यवस्थापनका लागी आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु।

३०. गाउँपालिकाभिन्न स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रका निम्ति रु ११ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।

३१. गाउँपालिकाभिन्न फोहरमैला तथा ढल व्यवस्थापन, जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण तथा विपद् व्यवस्थापन, वन तथा भु-संरक्षण कार्यक्रमको लागी आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३२. रूपाको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक, पुरातात्विक र प्राकृतिक सम्पदाहरूको पहिचान, संरक्षण, प्रवर्धन एवं प्रचार प्रसार, होम स्टे प्रवर्द्धन सहित अन्य पर्यटकीय क्षेत्रको पहिचान र प्रवर्धनका लागि रू आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

श्रम तथा युवा रोजगार

३३. **काम गरी कमाउ, स्वदेशमै रमाउ:** भन्ने नारा अनुसार श्रम र रोजगारीको समग्र पक्षमा कार्य गर्नेगरी रूपा गाउँपालिकाको रोजगार सेवा केन्द्रलाई आन्तरिकीकरण गरी आवश्यक कर्मचारी व्यवस्थापन गर्न सिप रोजगार तथा उद्यमसिलता कार्यक्रम अन्तर्गतका परियोजनाहरूलाई केवल मर्मत सम्भार भन्दा माथि उठेर कृषि पूर्वाधार सिँचाइ, चिस्यान केन्द्र, पर्यापर्यटन सुविधा पदमार्ग, दृश्यावलोकन स्थल र सडक सोलिड, ढलान, फोहोरमैला व्यवस्थापन जस्ता दिगो सामुदायिक सम्पत्ति निर्माण गर्ने र स्थानीय उत्पादकत्व बढाउने कार्यहरूमा केन्द्रित गर्दै परियोजना पहिचान र छनोटमा समुदायको सक्रिय सहभागिता सुनिश्चित गर्दै जनसहभागितामा अपनत्व हुने गरि गाउँपालिकाको लागत साझेदारी समेतको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

वन

३४. कृषकहरूलाई कृषि पेशामा पर्न सक्ने तथा परेको असहजतालाई मध्यनजर गर्दै वन्यजन्तु व्यवस्थापन र बाँदर नियन्त्रण सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३५. सामुदायिक वनमा डढेलो जन्य घटनालाई निरुत्साहन गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी डढेलो नलागेका सामुदायिक वनलाई सम्मान गर्ने, डढेलो रोकथाम तथा नियन्त्रण गर्ने कार्यको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

खानेपानी

३६. खानेपानीको स्वच्छताले मानिसको गुणस्तरीय जीवनमा प्रभाव पार्ने हुदाँ रूपावासीहरूले पिउदै आएको खानेपानीको गुणस्तर परीक्षण गरी शुद्ध खानेपानी व्यवस्थापनको लागि प्रत्येक वडामा एक वडा एक पोखरी योजनाको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३७. गाउँपालिकाभिन्न रहेका लिफिटड खानेपानीको मर्मत संभारको लागि लिफिटड खानेपानी मर्मत कोष स्थापना गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

सहकारी तथा उद्योग

३८. सहकारी संस्था स्थापनाको उद्देश्य अनुरूप सञ्चालन हुने व्यवस्था गरिनेछ । सहकारी संस्थाको सघन सुपरिवेक्षण र नियमनका लागि सहकारी शाखालाई थप जिम्मेवारी बनाइ नियमित तथा मुल्याङ्कनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

कानून तथा न्याय

३९. न्यायीक समितिमा भए गरेका असल अभ्यास आदानप्रदान तथा न्यायकर्मीहरूको क्षमता विकासका लागि रूपा गाउँपालिकामा जिल्लास्तरीय न्यायीक सम्मेलन सञ्चालनका लागि ५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
४०. रूपा गाउँपालिकाबाट जारी गरिएका कानूनको अध्ययन गरी जनस्तरमा न्यायिक समितिको अधिकारक्षेत्र, न्याय सम्पादन प्रक्रिया ऐन, कानून तथा कार्यविधिहरूको बारेमा जानकारी मेलमिलापकर्ताहरूलाई आवश्यक र

प्रभावकारीता संरक्षणात्मक आदेश तथा पिडित राहत कोषलाइ प्रयोगमा ल्याउने लगाएत प्रत्येक नागरिकको हक, अधिकारको सम्बन्धमा प्रत्येक वडा तथा टोल-टोलमा सचेतना मानव अधिकारको सम्मान, संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने आर्थिक दृष्टिले पछाडि परेका वर्ग, समुदाय, दलित, सीमान्तीकृत एवं उत्पीडित वर्गको अधिकार संरक्षण गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

युवा तथा खेलकुद

४१. युवाहरूलाई सामाजिक सेवाको भावना विकास गरी नेतृत्व क्षमता अभिवृद्धि गर्न स्वयंसेवक युवा परिचालन नीति लिइएको छ । आगामी राष्ट्रपति रनिङ्गशिल्ड प्रतियोगितालाई लक्षित गरी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तथा खेलाडी विद्यार्थीहरूलाई विधागतरूपमा छनौट गरी तालिमदिने व्यवस्था बालबालिका शारीरिक तथा बौद्धिक क्षमता विकासका लागि विभिन्न खेलकुद सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तथा खेलाडीहरूलाई सम्मान गर्नको लागि युवा तथा खेलकुद क्षेत्रमा रकम रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।

अध्यक्ष महोदय,

पुर्वाधार क्षेत्रतर्फ रकम रु ११ करोड १८ लाख ५१ हजार विनियोजन गरेको छु ।

पुर्वाधार विकास

४२. रूपामा विकास हुदै गएका पक्की सडकहरूको गुणस्तरलाई दिगो बनाइ थोरै लगानीमा सडकहरूको संरक्षण र संवर्द्धन गर्न सामग्री सहितको पुर्वाधार Rapid Response Team (RRT) को व्यवस्थापन गरी पक्की सडकको नियमित मर्मत सम्भार गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
४३. रूपा गाउँपालिकाबाट सञ्चालन हुने पाँच लाख भन्दा बढीका सम्पूर्ण योजनाहरूको गुणस्तर परीक्षण गर्नको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
४४. रूपा गाउँपालिका वडा नं १ र २ को मुख्य सडक शिवचण्डी मोटरबाटो पक्की बनाउनका लागि क्रमागत रकम रु २ करोड विनियोजन गरेको छु ।
४५. रूपा गाउँपालिका, कास्कीको स्याक्लुङकोट रामकोट काउनेपोखरी रामदी मोटरबाटो निर्माणका लागि २ करोड १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
४६. फेदी रामदी माउँडाँडा फैचोक सडक (कल्भड निर्माण समेतका) लागि १ करोड ४० लाख विनियोजन गरेको छु ।
४७. धारापानी निबुवास्वारा पोल्याड सडकका लागि १ करोड विनियोजन गरेको छु ।
४८. गाउँपालिका प्रशासकीय भवनको फर्निचर, ल्याडस्केप निर्माण, कम्पाउन्डिङका लगायत आवश्यक पुर्वाधार निर्माणका लागि १ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।
४९. व्यास नगरपालिकासँगको साझेदारी मार्फत बिलमादे खोला पुल निर्माण गर्न ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।
५०. रूपा ५ र ६ जोड्ने आँपुखोलामा बेलिब्रिज जडानका लागि ३० लाख विनियोजन गरेको छु ।
५१. गाउँपालिकाको पुर्वाधार विकास अन्तर्गत (स्थानीय सडक, पुल, तथा झोलुङ्गे पुल, भवन तथा सहरी विकास) का निम्ति आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

५२. रूपा गाउँपालिकामा बढ्दो जनसंख्या चाप भएको स्थान पहिचान गरी उक्त स्थानबाट निस्कने फोहरमैला व्यवस्थापन गर्न ल्याण्डफिल साईडको पहिचान सहित फोहरमैलाको व्यवस्थापन गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

५३. बाढी पहिरोबाट प्रभावित भएका घरपरिवारलाई पुनर्वासको लागि सुरक्षित नागरीक आवास, मनसुनजन्य विपद् प्रभावितहरूलाई आवास कार्यक्रम विपद् व्यवस्थापन कोष खडा भइ सञ्चालन विपद्को बेला खोज, उद्धार, राहत र पुनर्स्थापना गर्न विपद् व्यवस्थापन कोषमा रकम थप गरी विपद् पछिको उद्धार, राहत र पुर्नलाभमा विपद् व्यवस्थापन तथा उद्धारका लागि कोषमा रकम वृद्धि गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु

भूमि शाखा

५४. रूपा गाउँपालिकाभित्र रहेका जग्गाहरूको अभिलेखिकरण गरि गाउँपालिकाभित्रका वनक्षेत्र लगायतका अन्य क्षेत्रहरूको सिमाङ्कन गरिनुका साथै रूपा गाउँपालिकाका मुख्य सडकहरूको लगत संकलन गरी लगत कट्टा गर्ने रूपा गाउँपालिकाभित्रका भूमिहीन दलित भूमिहीन सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित व्यक्तिहरूको जग्गाधनी प्रमाण पुर्जा प्रदान गर्नका लागि कार्यक्रम अगाडि बढिसकेको छ । उक्त व्यक्तिहरूको जग्गाधनी प्रमाण पुर्जा प्रदान गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

उर्जा शाखा

५५. राष्ट्रिय ग्रामिण तथा नवीकरणीय उर्जा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै गाउँपालिका, वडा कार्यालय, विद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी, प्रहरी कार्यालय बजार क्षेत्र तथा विशेष महत्वपूर्ण क्षेत्रमा व्याक्अप व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाहमा वैकल्पिक उर्जाको व्यवस्थापन लगायतका काम कारबाहीलाई प्रभावकारी बनाउन रकम रु ५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

५६. गरिव परिवार पहिचान गरी परिचयपत्र वितरण, किसान सूचिकृत गरि कृषक परिचयपत्र वितरण, भूमिहीन सुकुम्बासीहरूलाई जग्गाधनी प्रमाणपूजा वितरण कार्यक्रमको लागी आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

कार्यालय सञ्चालन, प्रशासनीक, सुशासन, संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र विविध

५७. सुशासन, कार्यालय सञ्चालन, प्रशासनीक, सुशासन, संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र विविध क्षेत्रतर्फ १२ करोड ६९ लाख विनियोजन गरेको छु ।

५८. नागरीक सहायता टेबल" राखी सेवा प्रवाहलाई नागरिक मैत्री र विकासमैत्री बनाउन, सेवा करार कर्मचारी अवकाश सुरक्षा कोष कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

५९. सेवा प्रवाह चुस्त तथा दुरूस्त गर्नका लागि गाउँपालिकाका ७ वटै वडाको व्यवस्थापन र खर्चका निम्ति आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

६०. रूपा गाउँपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारीहरूको गण्डकी प्रदेश सरकारको मापदण्ड बमोजिम हुने गरी सुविधाका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

६१. गाउँपालिकामा कार्यरत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूको तलब भत्ता लगायतका सेवा सुविधाका लागि नेपाल सरकारले वृद्धि गरेको तलबमान अनुसार कानुनबमोजिम हुनेगरी आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । साथै आगामी आर्थिक वर्षबाट सेवा करारमा कार्यरत कर्मचारी, शिक्षक, विद्यालय कर्मचारीहरूको योगदानमा आधारित सामजिक सुरक्षाका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

६२. गाउँपालिका स्थापना दिवस तथा विविध कार्यक्रम आयोजनार्थ आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

६३. गाउँपालिका र अन्य सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाको साझेदारीमा विविध कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि रू ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।
६४. सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्रमा आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६५. गाउँपालिकाको न्यायिक समिति तथा सामाजिक मेलमिलापकर्ता व्यवस्थापनका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

अध्यक्ष महोदय,

६६. यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को क्षेत्रगत बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पर्ने बजेट विनियोजन र स्रोत सहितको अनुमान प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।
६७. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सामाजिक सुरक्षा भत्ता समेत गरी जम्मा रू ५५ करोड ३८ लाख १ हजार खर्च हुने अनुमान गरेको छु । जस अन्तर्गत चालु खर्चका लागि जम्मा रू ४१ करोड ८२ लाख ३० हजार अनुमान गरेको छु । भने पूँजीगत तर्फ रू १३ करोड ५५ लाख ७१ हजार खर्च हुने अनुमान पेश गरेको छु ।
६८. आगामी आर्थिक वर्षका लागि अनुमान गरिएको खर्च व्यहोर्ने स्रोतमध्ये नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान तर्फ रू ७ करोड ७८ लाख, नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने राजश्व बाँडफाँड तर्फ रू ७ करोड ५९ लाख, नेपाल सरकार ससर्त अनुदान तर्फ रू २९ करोड २९ लाख, नेपाल सरकार समपुरक अनुदान तर्फ रू १ करोड ७५ लाख, नेपाल सरकार विशेष अनुदान रकम रू ३० लाख, गण्डकी प्रदेश सरकार राजस्व बाँडफाँड रू ८१ लाख २ हजार, गण्डकी प्रदेश सरकार समपुरक अनुदान तर्फ रू ६० लाख, गण्डकी प्रदेश सरकार समानीकरण अनुदान तर्फ रू ९३ लाख ९६ हजार, गण्डकी प्रदेश सरकार विशेष अनुदान रकम रू ४० लाख, गाउँपालिकाको चालू आ. वको अल्या रकम रू ४ करोड ६२ लाख र चालू आर्थिक वर्षको लागि आन्तरिक स्रोत अनुमान रू १ करोड २७ लाख व्यहोरिने अनुमान गरेको छु ।
६९. आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को अनुमानित आय, व्यय विवरण र विभिन्न विषयगत क्षेत्रमा खर्च हुने गरी प्रस्तावित शिर्षकगत बजेट तथा कार्यक्रम यसैसाथ पेश गरेको छु ।
७०. संघीय तथा प्रादेशिक कार्यालयबाट हस्तान्तरित बजेट तथा कार्यक्रमहरू सोही बमोजिम कार्यान्वयन गरिनेछ ।
७१. आगामि आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को आर्थिक विधेयक, २०८३ र विनियोजन विधेयक, २०८३ यसै साथ पेश गरेको छु ।
७२. उल्लिखित आगामी आर्थिक वर्षको बजेट सम्मानीत सभासमक्ष अनुमोदनको लागि अनुरोध गर्दछु ।

धन्यवाद ।

(लालसुब्बा गुरुङ्ग)

उपाध्यक्ष

रूपा गाउँपालिका कास्की

२०८३ असार ०९ गते मंगलबार ।